

Vanhus- ja vammaisneuvoston kokous

Aika	keskiviikko 21.1.2026 klo 16.00-18.30	
Paikka	Kunnanvirasto, valtuustosali	
Osallistujat	Inkeri Haarla-Kettunen Kuhmoisten Seniorit ry, puheenjohtaja Kaija Loippo Eläkeliiton Kuhmoisten yhdistys ry Arja Korvenranta SPR:n Kuhmoisten osasto Tuula Kindberg Kuhmoisten kappeliseurakunta Jaakko Hännikäinen Harjoisten kyläyhdistys ry Hannele Nikkinen Pataveden-Torvelan kyläyhdistys ry, poissa Mira Pitkäniemi Pihlajakosken kyläyhdistys ry Satu Siivonen Puukkoisten kyläyhdistys ry, poissa Sanna Luukkanen Kuhmoisten kunta, sihteeri	
	Varajäsenet:	
	Veikko Mattila Pataveden-Torvelan kyläyhdistys ry, Pirjo Savijärvi Puukkoisten kyläyhdistys ry	
	Muut kutsutut:	
	Tiina Leppänen Kangasalan vanhusneuvoston pj., Eeva Markkanen kirjasto- ja kulttuuripalveluiden esihenkilö Elina Sihto lähitoriohjaaja, Pirha	
Asiat	1. Kokouksen järjestäytyminen, todetaan läsnäolijat Puheenjohtaja avasi kokouksen ja totesi läsnäolijat. 2. Hyväksytään kokouksen esityslista Hyväksyttiin kokouksen asialista. 3. Kangasalan vanhusneuvoston kuulumisia / vanhusneuvoston puheenjohtaja Tiina Leppänen Kangasalan vanhusneuvoston puheenjohtaja Tiina Leppänen esitteli Kangasalan vanhusneuvoston toimintaa. Kangasalan vanhusneuvoston toiminnasta voi lukea lisää Kangasalan kaupungin verkkosivuilta. Esitelydiat ovat muistion liitteenä. 4. Pirhan kuulumisia / lähitoriohjaaja Elina Sihto Lähitoriohjaaja Elina Sihto saapui kokoukseen esittelemään Kuhmoisten lähitoritoiminnan ajankohtaisia kuulumisia. Lähitorit ovat olleet suosittuja, kulloinkin tarjottavan, räätälöidyn ohjelman lisäksi lähitoreilla annetaan lakisääteistä palveluohjausta ja neuvontaa. Finger -toimintamallin mukainen elintapavalmennusryhmä muistisairauksien ehkäisemiseen on	

aloittanut toimintansa (Tampereella). Kuhmoisten kunta kustantaa lähitoureille kuljetukset vanhusten - ja vammaistukirahastosta, palvelua on kuitenkin käytetty vähänlaisesti. Lähitoritoiminnasta voi lukea lisää Pirhan verkkosivuilta.

5. Kirjaston digineuvonta / kirjasto- ja kulttuuripalveluiden esihenkilö Eeva Markkanen

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden esihenkilö Eeva Markkanen esitteli kirjaston digineuvontapalveluita. Neuvontaa annetaan paikan päällä ja sekä kotikäynnein. Digineuvonta on ollut suosittu palvelun muoto.

6. Edellisen vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksen muistio 5/2025

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

7. Pirhan vanhusneuvoston kokousasioita

Pirhan uuden valtuustokauden toiminnan alettua 1.6.2025, toimielinten ensimmäisen vuoden toimintasuunnitelmaan on sisältynyt paljon koulutuksia ja perehdytystilaisuuksia. Pöytäkirjat löytyvät Pirhan verkkosivuilta.

8. Pirhan vammaisneuvoston kokousasioita

Kts. edellinen kohta. Pöytäkirjat löytyvät Pirhan verkkosivuilta.

9. Saapuneet aloitteet

Tällä kertaa ei ollut saapuneita aloitteita (palautelaatikot sijaitsevat Kuhmoisten Kädentaitajien myymälässä, kirjastossa ja Kuhmolassa).

10. Muut asiat

Puheenjohtaja esitteli valtakunnallisen sosiaali- ja terveysjärjestöjen katojärjestön, Soste:n palveluita. Lisää tietoa saat www.soste.fi

Sovittiin, että vanhus- ja vammaisneuvostolle luodaan oma WhatsApp -keskustelu ryhmä epävirallisempaa viestintää varten. Puheenjohtaja lupautui luomaan ryhmän.

Keskustan osayleiskaavaluonnos on asetettu yleisesti nähtäville 7.1.-6.2.2026 väliseksi ajaksi. Vanhus- ja vammaisneuvosto antaa kaavaluonnokseen oman lausuntonsa ja asia valmistellaan ns. sähköpostikokouksena.

Käytiin läpi vuoden 2026 toimintasuunnitelma. Päivitetty toimintasuunnitelma on muistion liitteenä.

Kunnanhallituksen puheenjohtajisto sekä hyvinvointisuunnittelija kutsutaan vieraaksi seuraavaan kokoukseen.

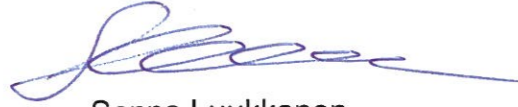
11. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään ke 1.4. klo 16.00.

12. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 18.30

Kuhmoisissa 21.1.2026

Sanna Luukkanen
sihteeri

”Hyvä ja turvallinen arki”

**Ikääntyminen ja osallisuus Kangasalla
Pirhan toimintaa**

Kangasalan kaupungin vanhusneuvosto osallistaa ikäihmisiä aktiiviseen ja yhteisölliseen toimintaa!

Tiina Leppänen
Kangasalan kaupungin vanhusneuvoston pj.
21.1.2026

Ikääntyvien osallisuus on kuulluksi ja kohdatuksi tulemistä

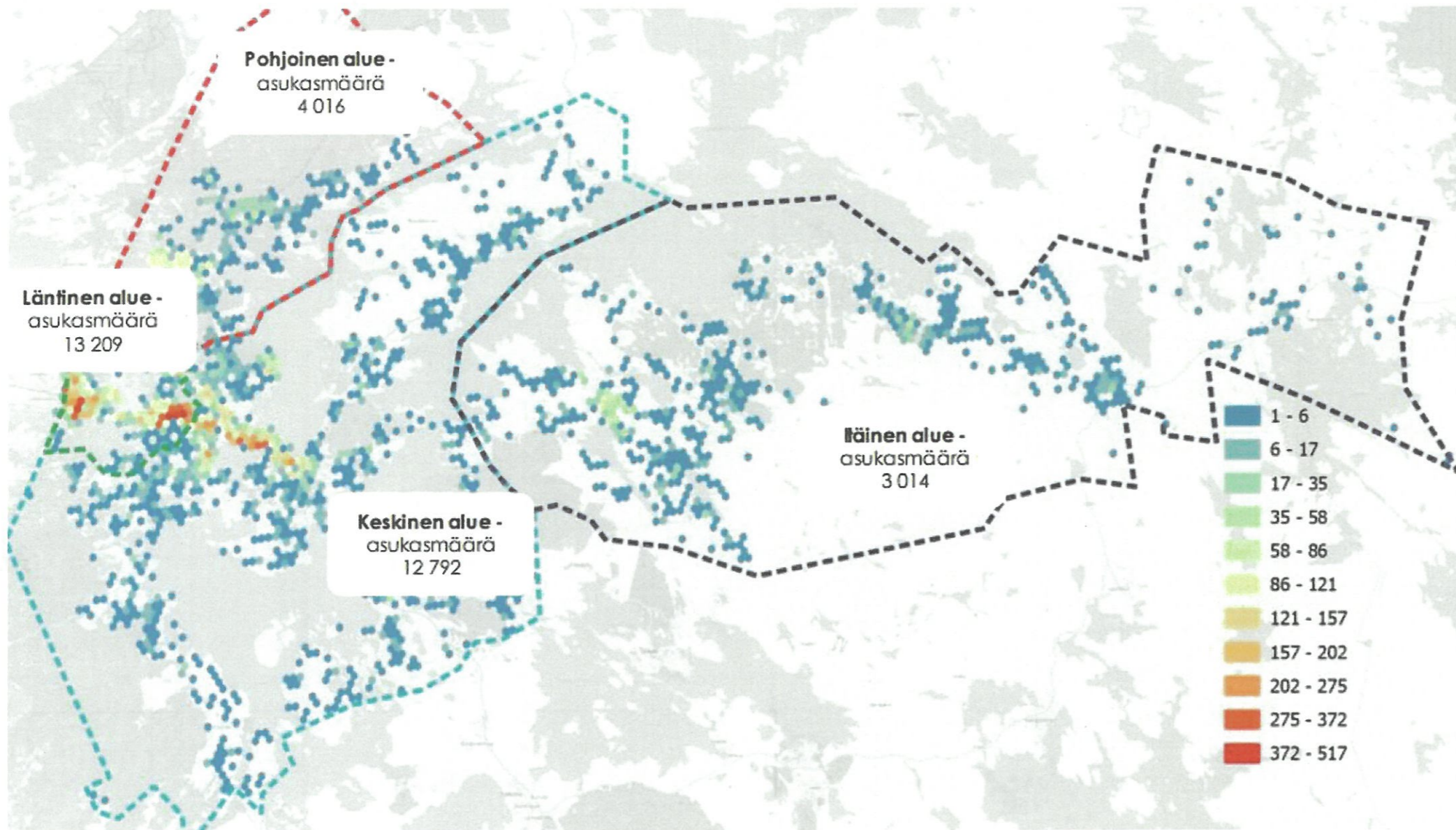
- Osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot parantavat elämänlaatua ja vähentävät syrjäytymisen riskiä.
- Ihminen kokee itsensä osalliseksi, kun hän voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun, yhteisiin asioihin ja osallistua yhteisön toimintaan.
- Ikääntyneellä osallisuuden kokemisessa korostuu se, että hän voi elää aktiivista elämää mahdollisimman pitkään tutussa ja turvallisessa ympäristössä.

Kangasalan kaupunki

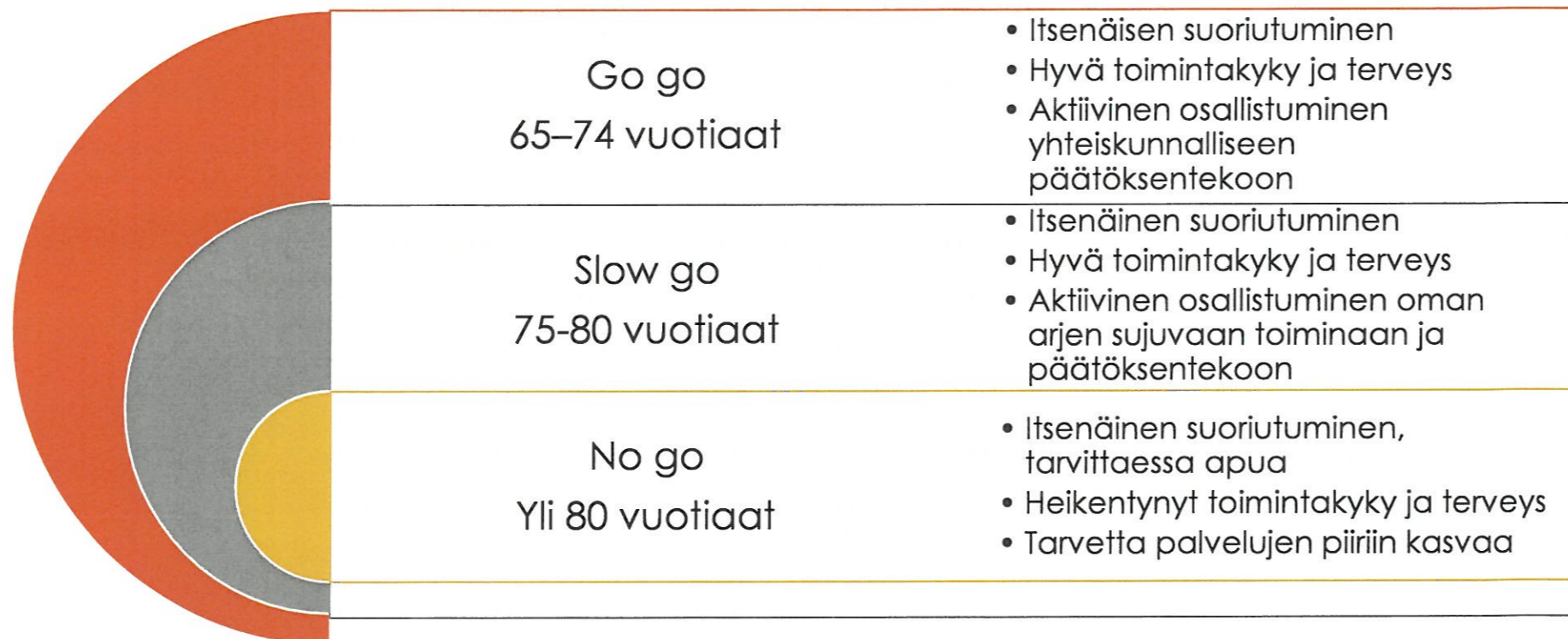
Kunnasta kaupungiksi:

- Kangasala perustettiin vuonna 1865
 - Vuonna 2005 kuntaliitos Sahalahden kanssa
 - Vuonna 2011 Kuhmalahti liittyi Kangasalaan
 - Vuonna 2018 Kangasalasta tuli kaupunki
 - Tällä hetkellä 23 kaupungin osaa
-
- Asukkaita noin 34 000, josta 65 -vuotta täyttäneiden osuus -%, 21,4 (7 270), vuonna 2040 reilut 26%

Kangasala

Eläkkeelle siirtymisen kolme vaihetta - erilainen tapa ajatella ikääntyviä

Lähde: Cook, R. 2017. CFP. The Three Stages of Retirement Go-go, Slow-go & No-go. Cascade Business news. Taloussuunnittelun johtaja

Kangasalan kaupungin vanhusneuvosto

- Hyvinvointilautakunnan alaisuudessa vuodesta 2023 (Sivistyskeskus)
- Eläkeläisjärjestöt ja kaupunki (7 jäsentä)
 - Kangasalan Kristilliset Eläkeläiset ry
 - Kangasalan Eläkkeensaajat KES ry
 - Kangasalan kansalliset seniorit ry
 - Eläkeliiton Kangasalan yhdistys ry
 - Kangasalan Sitoutumattomat Eläkeläiset ry
 - Kangasalan kaupunki, kaksi edustajaa ja esittelijäsihteeri
- Eläkeläisjärjestöjen yhteistyöneuvosto 2-4 kertaa vuodessa
- Vanhusneuvoston jäsen kaupungin Hyvinvoiva kaupunkilainen ryhmä

Kangasalan vanhusneuvosto

- Kokoonpano:
 - viidestä eläkeläisjärjestöstä yksi varsinainen- ja varajäsen
 - kaupungilta kaksi edustajaa ja varajäsenet
- Valitaan valtuustokausittain, nyt 2025-2029
- Kokouksia 4 kertaa vuodessa (kokouspalkkio)
- Muu toiminta on vapaaehtoista
- Tiedonkulku Kangasalan vanhusneuvosto Pirhan vanhusneuvosto Kangasalan edustajien kautta ja päinvastoin

30.9.2025

Kangasala

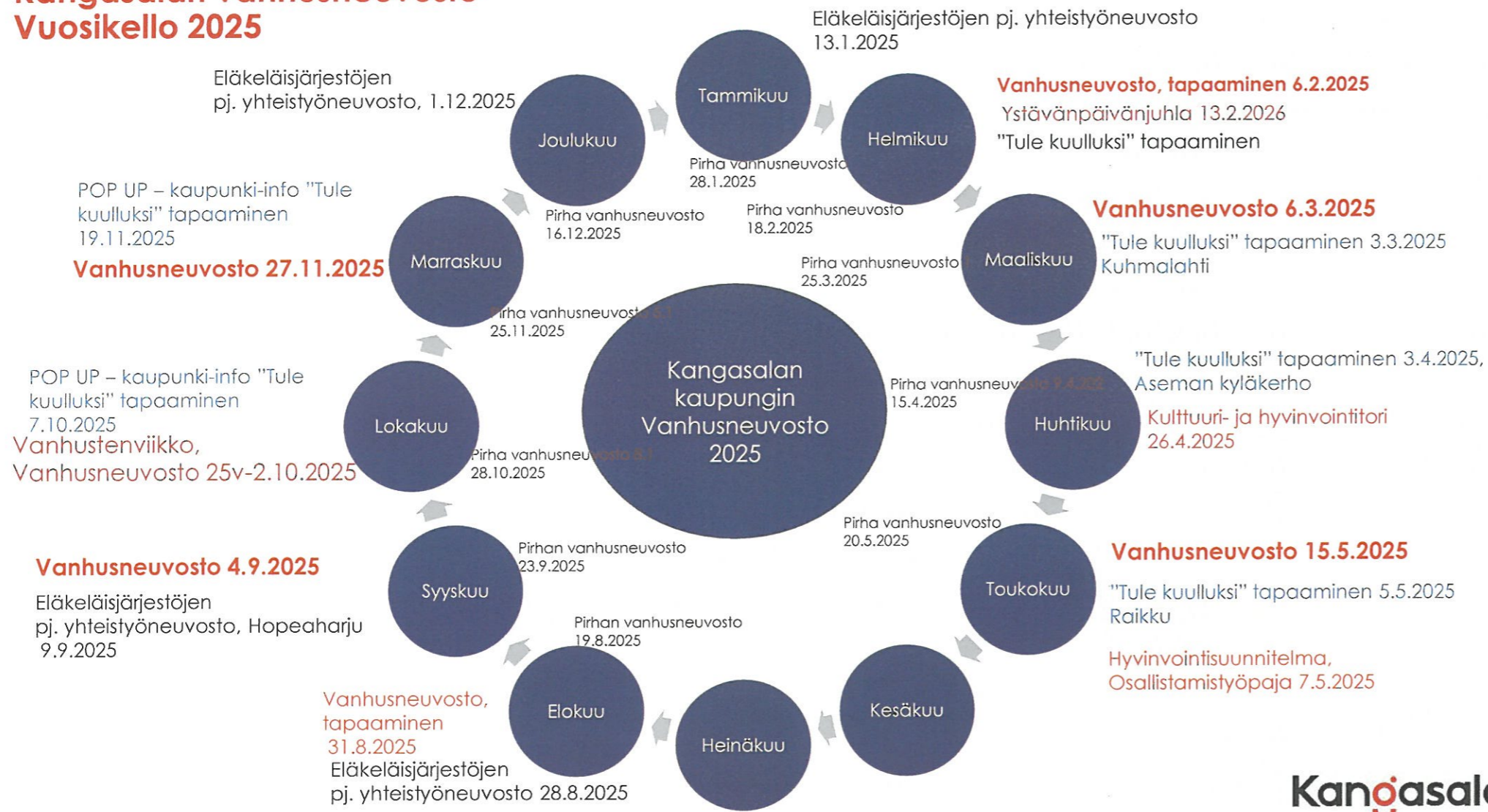
Kangasalan vanhusneuvoston toimintaa 2024 - 2025

- Vanhusneuvoston kokoukset x 6, joista osa vapaaehtoisia tapaamisia
- Kangasalan eläkeläisjärjestöjen yhteistyöneuvosto x 4
- Tule kuulluksi tapaamiset x 11
- Kaupungin pyytämät lausunnot x 4
- Kulttuuri- ja hyvinvointitori x 1
- Vanhustenviikon ohjelma, teemapäivä x 2
- Ystävänäpäiväjuhlat 14.2.
- Haaste, Vie vanhus ulos –kampanja syyskuussa, kaupungin päättäjät, toimielimet
- Osallistumiset lukuisiin kansallisiin vanhusneuvostoa koskeviin webinaareihin ja tilaisuuksiin
- PEETU ry – esitys; Kangasalan vanhusneuvosto osallistaa ikääntyviä toimintaan
- Osallistumiset Pirhan vanhusneuvoston kokoukseen x 10

Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma 2026

- Tekee yhteistyötä kaupungin kaikkien sektoreiden kanssa sekä kuulee monipuolisesti eri alojen asiantuntijoita ikäihmisiä koskevissa asioissa.
- Vastaa vanhusneuvostolle esitettyihin lausuntopyyntöihin ja kyselyihin.
- Tekee yhteistyötä paikallisten eläkeläisjärjestöjen yhteistyöneuvoston kanssa.
- Ylläpitää näkyvyyttään kuntalaisille.
- On mukana tai järjestää tapahtumia talouden sallimissa puitteissa. Alustavan suunnitelman mukaan seuraavissa:
 - Ikäihmisille suunnattu ystävänpäivän juhla yhteistyössä Kangasalan eläkeläisjärjestöjen ja Kangasalan seurakunnan kanssa.
 - Vanhustenviikon tapahtuma Kangasalan kaupungin kanssa.
 - Vaikuttamisen teemapäivä kevät 2026. Paneelikeskustelu, asuminen.
 - Vanhusneuvoston esittelypiste kulttuuri- ja hyvinvointitori
- Esittelee toimintaansa Kangasalan kaupunki-infolla.
- Osallistuu mahdollisuuksien mukaan vanhusneuvostoja koskeviin paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutustapahtumiin resurssien ja taloudellisten reunaehtojen puitteissa.
- Seuraa Kangasalan edustajien välityksellä aktiivisesti Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvoston toimintaa.
- Kerää, käsittelee ja viestii eteenpäin kokemuksia ja palautteita, joita ikääntyvät kangasalalaiset tuovat vanhusneuvoston tietoon sekä seuraa kaupungin tekemien toimien toimeenpanoa ja vaikuttavuutta.

Kangasalan vanhusneuvosto Vuosikello 2025

Miten äänemme kuuluu ja miten tulemme kohdatuksi?

- Säännölliset ja yhdessä sovitut tapaamiset
 - Viranhaltijat ja päättäjät
 - Kokoukset, luennot, esitykset
 - Vuosisuunnitelmat, mitä, missä ja kenen kanssa
- Säännöllinen ja vaikuttava tiedottaminen ja viestintä
 - Kaupungin viestintäkanavat, paikallislehti Kangasalan Sanomat, Sydän Häme, FB, Instagram, esitteet, mainokset, yhteistyökumppanit
 - Sähköpostit, WhatsApp-ryhmät
- Luodaan yhteistyötä tukevaa käytäntöä yhteydenpidolle eri rajapinnoilla
 - Muut vanhusneuvostot

Vanhusneuvostojen toiminnan painopisteitä, nostoja

Kuntien vanhusneuvostot

Asuminen, elinympäristö ja sen esteettömyys ja toimivuus

Elinikäinen oppiminen

Vapaa-aikapalvelut (liikunta, kulttuuri jne.)

Ryhmätoiminta

Liikkuminen ja liikenne

Digiasiat ja digiosallisuus

Yhteisiä painopisteitä

Liikkuminen ja liikkumista tukevat palvelut, esteettömyys

Asumiseen liittyvien palveluiden yhdyspinnat

Turvallisuus

Osallisuus ja vaikuttaminen

Järjestö- ja kansalaistoiminnan mahdollistaminen/tuki

Ehkäisevä päihdetyö ja muu ennalta ehkäisevä toiminta

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto

Sote-palvelut ja niiden saatavuus

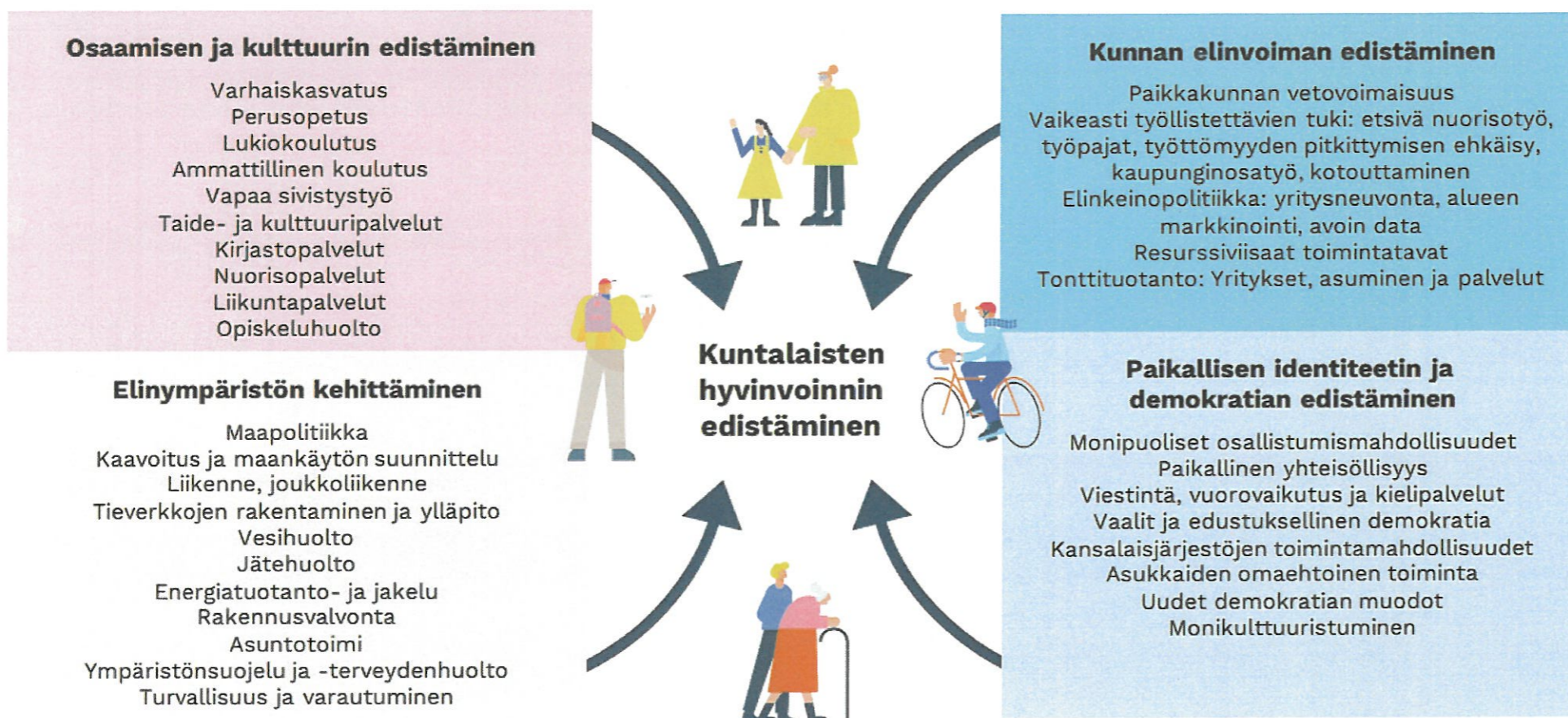
Kotona asumisen tuen palvelut, kuten palveluohjaus, kuntoutus, kotihoito ja turvapalvelut

Asumisen palvelut, kuten yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen

Liikkumista tukevat palvelut

Omaishoito

Mitä kunta tekee?

30.9.2025

Kangasala

Miten osallisuus näkyy toiminnassamme ja arjessa?

Asuminen ja rakentaminen

Hyvinvointia ja tukea arkeen

Kirjasto

Kaupunki-suunnittelu

Kulttuuri ja museot

Päätöksenteko
Osaaminen

Liikenne, kadut
Ja kunnossapito

Liikunta

Ympäristö ja luonto

Asuminen ja
rakentaminen

Kaupunki-
suunnittelu

Yhteistyötapaamiset, kannanotot ja lausunnot

- Tapaamiset asumisen ja kaupunkisuunnittelun viranhaltijoiden ja päättäjien kanssa.
- Osallistutaan ja vaikutetaan uusien kohteiden suunnitteluun – esteetön, turvallinen ja viihtyisä ikäystävällinen kaupunki. Pyydetyt lausunnot tai oma-aloitteiset.
- Keskustelut eri asukasyhteisöjen kanssa. Taloyhtiöt, yhteiset kuntosali- ja kerhotilat, toiminnan ohjaajat, yhteisölliset tapahtumat

Kangasala

Liikenne, kadut
Ja kunnossapito

Yhteistyötapaamiset ja vaikuttaminen

- Osallistutaan ja vaikutetaan liikennejärjestelyihin, palvelubussin aikatauluihin kuulemalla kaupunkialisia.
 - Esim. 59% kyselyymme vastanneista ei saa mielestään riittävästi tietoa palveluliikenteestä.
- Kunnossapidon osalta ikääntyviltä tulevat viestit kohdentuvat talvikunnossapitoon, katuvalaistukseen, bussipysäkkien sijaintiin.
- Reuna-alueilta yhteiskuljetuksia kaupungin järjestämiin tapahtumiin.

Ympäristö ja
luonto

Kangasalan viheralue- ja ulkoliikuntapaikat

- Kangasalan viheralue- ja ulkoliikuntapaikkaohjelman 2023 – 2030 suunnitteluun osallistuminen.
- Kyselyt ja kuulemiset.
- Kaupungin palautekanavan kautta uusia ehdotuksia.
- Esteettömät luontopolut, laavut ym.
- Arboretum Frick – metsä- ja maisemapuutarha, avoinna ryhmille.

Katajajärven esteetön lankureitti ja Katajajärven kotalaavu.
Kuvat: Kangasalan kaupunki

Kirkkojärven luontopalku. Kuva: Kangasalan kaupunki

Kangasala

Kirjasto

Palveleva kirjasto

- Näyttelyt, tapahtumat, neuvonta, välinelainausta
- Digiklinikka (Mokannet, vertaisohjaus- ja tuki)
- Kirjastoauto ja sivukirjastot
- Yhteistyö – kyselyt, mainokset, esitteet

Kuva. Kangasalan kaupunki

Kuva. Kangasalan kaupunki

Kuva. Kangasalan kaupunki

Kangasala

Kulttuuri ja
museot

Kulttuuritapahtumia ympäri vuoden eri puolilla Kangasalaa

- Kangasala-talo, monipuolista kulttuuritarjontaa
- Senioripäivät – Kimmo Pyykön-taidemuseo
- Teatterit, laulukuorot, musiikki
- Tilaisuudet ovat maksullisia, maksuttomia tai eläkeläismaksu

Kuva. Kangasalan kaupunki

Kuva. Kangasalan kaupunki

Kangasala

Kulttuuripalvelut

Kangasalan kaupungin järjestämiä matalan kynnyksen ja maksuttomia tapahtumia:

- Kulttuuri- ja hyvinvointitori → vanhusneuvosto mukana
- Kesänavaus, Itsenäisyyspäivän juhla, joulun avaus, uudenvuoden juhla
- "Kulttuurin kesäpäivä" (erilaista taidetapahtumaa ympäri Kangasalaa)
- Kirkkokonsertit
- Yhdistysten ja yhteisöjen järjestämät tapahtumat
- Taidetila Terra, esteetön näyttelytila
- Kansalaisopiston toiminta
- Lukuisia tapahtumia myös yksityisiltä ja järjestöiltä

Liikunta

Sisä- ja ulkonaliikunta

Kaupungin järjestämiä liikuntaryhmiä ja toimintaa eritasoisille ikääntyville lähes joka päivä:

- Kuntosalit
- Vesijumpparyhmät
 - senioriuintipäivät 2-3 x lukukausi
- Talviurheilu
- Retkeily, vaellus
- Etäliikuntaohjaus
- Erilaiset kampanjat, Vie vanhus ulos- haastekampanja, heijasin puu ym.

Monipuolista tarjontaa ikääntyville myös yksityisiltä liikuntayrityksiltä ja järjestöiltä

Kangasala

Päätöksenteko
Osaaminen

Yhteistyö näkyväksi

- Kaupunginhallitus, valtuusto, hyvinvointilautakunta
 - hyvinvointilautakunnan sihteeri, vapaa-aikajohtaja
 - vanhusneuvoston sihteeri hyvinvointikoordinaattori
- Järjestötapaamiset → verkostoituminen, järjestökirjeet
 - osallisuuskoordinaattori
- Osallistuva budjetointi
- Vaikuttamistoimielinten yhteistyö
- Muut yhteisöt, paikallislehdet

Kangasala

Hyvinvointia ja
tukea arkeen

Yhteistyötä yhdessä

- Edunvalvontapäivä 1-2 vuodessa (yritysyhteistyö, kaupunki)
- Vanhustenviikon teemapäivä (kaupunki)
- Ystävänäpäivä (eläkeläisjärjestöt, srk)
- Tule kuulluksi –tapaamiset kaupungin eri osissa yhteistyössä Kangasalan eläkeläisjärjestöjen ja Pirhan lähitorin kanssa
- Eläkeläisjärjestöjen järjestämät tapahtumat, esim. viikoittaiset ryhmätapaamiset, liikunta- ja ulkoiluryhmät, tanssit

Kuva. Kangasalan kaupunki

Kangasala

Mikä tekee arjestasi hyvän Kangasalla? –kyselytutkimus 2024

- Ikääntyville yli 65-vuotiaille suunnattu kysely
- Yhteistyö Tampereen yliopisto, Ikääntymisen ja hoivan tutkimuksen huippuyksikkö
- Toteutus kevät 2024 sekä sähköisenä että manuaalisena.
- Kyselyn ajankohta 8.4. – 10.6.2024
- Kyselyyn vastanneita lähes 400 henkilöä.
- Tulosten julkaisu vanhusneuvoston ”Hyvä arki – hyvä mieli” vanhustenviikon teemapäivässä 2.10.2024.
- Tutkimus uusitaan 2027, väitöskirjatutkija Terhi Lampio

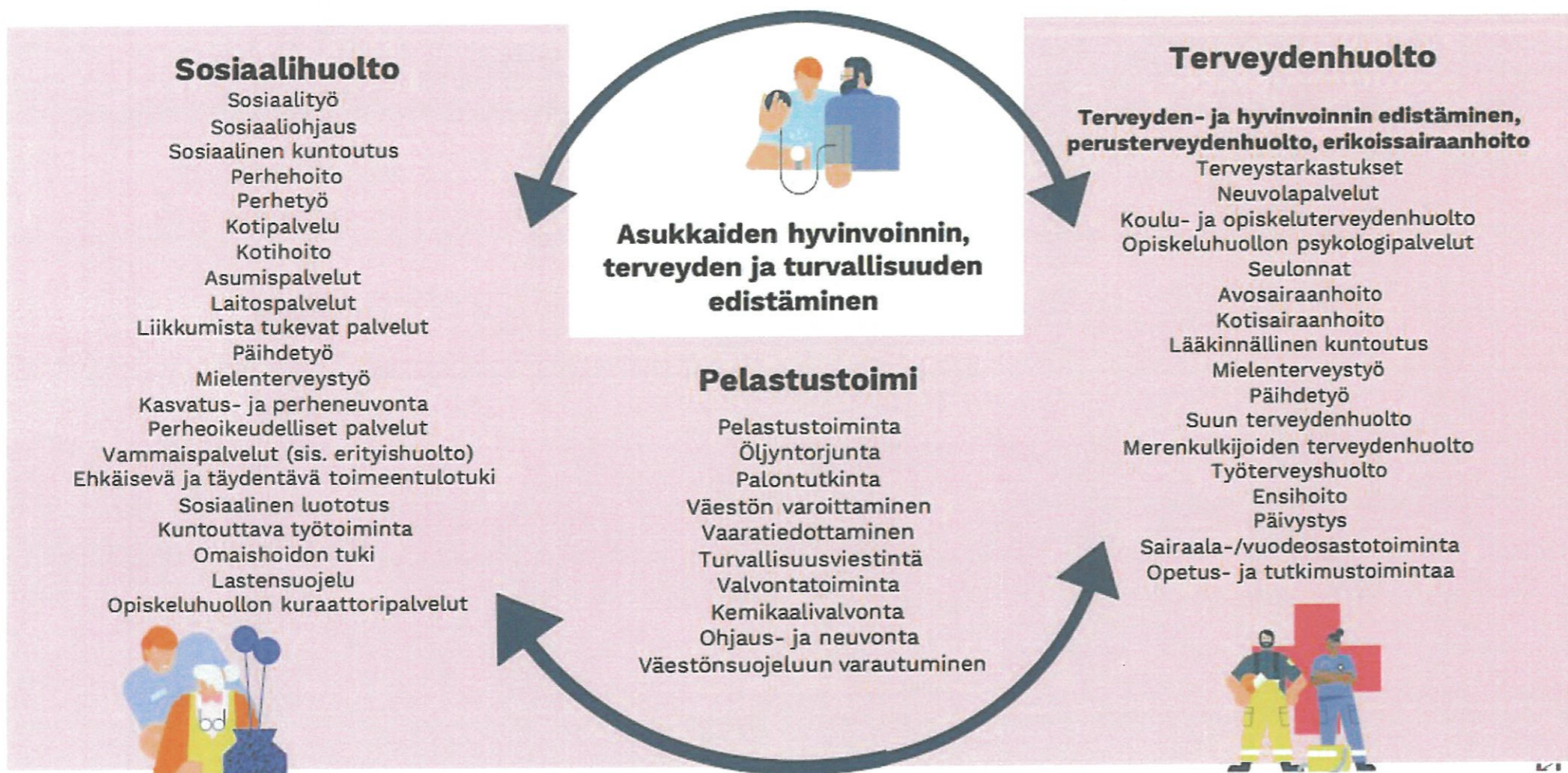
Yhdessä vaikutamme tulevaisuuteen

- Toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten liikuntaryhmätoimintaan
- Kokoon-tumis-, kohtaamis- ja liikuntapaikkojen maksuttomuuteen
- Kuljetukset, joukkoliikenne, palvelubussitoiminnan kehittämiseen
- Iäkkäiden äänen kuulumiseen paikallisessa päätöksenteossa
- Ikääntyvien oman roolin vahvistamiseen vaikuttajana
- Monimuotoisten ja esteettömien asumisympäristöjen kehittämiseen
- Muistia tukeviin palveluihin
- Rajapintatyöhön Pirhan kanssa
- Vanhusneuvoston roolin vahvistamiseen, näkyvyyteen ja tunnettavuuteen
 - tutkimuksen mukaan vanhusneuvoston tunnettavuus Kangasalla noin 30%

Pirhan vanhusneuvoston toimintaa

Mitä hyvinvointialue tekee?

Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto

- Vanhusneuvoston tehtävänä on vaikuttaa ja osallistua hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vanhusneuvosto arvioi olevan merkitystä ikääntyneen väestön ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta.
- Vanhusneuvostossa on edustus kaikista hyvinvointialueen kunnista, edustajia yhteensä 35
- Pirkanmaan eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunnasta PEETU:sta kaksi edustajaa
- Neuvosto kokoontuu kuukausittain, paitsi heinäkuussa

Pirhan vanhusneuvoston toimintaa 2025

- 9 kokousta
- 26 asiantuntija vierailuesitystä
- 15 lausuntoa tai kommenttia valmistelussa oleviin asioihin, mm. näitä
 - IKI2035 – kehittämisohjelma
 - Kannanotto sosiaalihuoltolain mukaisista kuljetuspalveluista
 - Kannanotto ensivasteen lääkehoidosta
 - Vanhusneuvoston lausunto vaihtoehtoisia toimintamuotoja ikäihmisten toimintakyvyn tukemiseen ja yksinäisyyden lievittämiseen selvittävälle työryhmälle
 - Kotona asumisen tukipalveluiden myöntämisperusteiden esittely vanhusneuvostolle
- 4 työpajaa
- Muut koulutukset, osallistumiset, tutkimukset ja yhteistyötapaamiset

Pirhan vanhusneuvoston kannanotoista poimittuja

Päivätoiminnan kannanotto:

- Vanhusneuvosto piti tärkeänä kuntouttavan päivätoiminnan jatkumista myös fyysisissä toimipisteissä.
 - Neuvoston antama lausunto huomioitiin aluehallituksen päätöksenteon valmistelussa.
- Vanhusneuvosto on myös ottanut kantaa:
- sosiaalihuoltolain mukaisiin kuljetuspalveluihin
- antanut kommenttinsa vaikuttamistoimielinten vaikuttavuuden kehittämisestä
- seurannut IKI2035-ohjelman toimeenpanoa puolen vuoden välein ja antanut toteutuksesta ja sisällön kehittämisestä kommentit
- seurannut hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa

VANHUS- JA VAMMAISNEUVOSTON TOIMINTASUUNNITELMA 2026

	Kokous	Tapahtumat
Tammikuu	21.1.	
Helmikuu		
Maaliskuu		
Huhtikuu	1.4.	Vieraaksi kunnanhallituksen puheenjohtajisto ja hyvinvointisuunnittelija
Toukokuu	20.5.	Vieraaksi liikunnanohjaaja, lisäksi kunnan järjestämän asiointiliikenteen esittely
Kesäkuu		
Heinäkuu		
Elokuu		
Syyskuu	23.9.	
Lokakuu		Vanhustenviikon tapahtumat
Marraskuu	18.11.	
Joulukuu		
		Talousarvion määräraha 4.500 euroa
		Lautakuntien kokouksiin osallistuminen
		Vanhusneuvostojen koulutuksiin osallistuminen
		Muihin tapahtumiin osallistuminen
		Yhteensä
		Netto
Tapahtumat ja muut huomiot		
1.	Kokoukset järjestetään Kuntalassa ja aloitetaan klo 16.00	
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		